

Kära medlemmar!

Som ni säkert redan har räknat ut, så kan vi tyvärr inte genomföra någon vårsammankomst detta år heller. Däremot måste vi genomföra ett årsmöte före sommaren. Det kommer att genomföras i skriftlig form den 17 maj. Förfarandet kommer att bli som följer:

Alla medlemmar kommer att senast den 3 maj erhålla alla årsmöteshandlingar som dagordning, verksamhetsberättelse, bokslut, valberedningens förslag, revisionsberättelse m.m. För att förenkla processen så långt som möjligt kommer dessutom ett redan färdigt förslag till årsmötesprotokoll med alla namn och resultat redan ifyllda att bifogas. Medlemmarna har då tid på sig till den 14 maj att begrunda handlingarna och att reagera på dessa. Den som inte har något att invända skickar bara ett ok till info@jhgille.se om man använder e-post. Ni som får handlingarna i pappersform kan, om ni så önskar, ringa till ordföranden (073 690 86 84) om ni vill framföra synpunkter. Den som inte svarar räknas som frånvarande från mötet i analogi med hur det fungerar vanliga år.

Detta är ett förfarande som i stort sett har kopierats från styrelsen för Bror Hjortföreningen i Uppsala och jag hoppas att ni alla kan godta att vi gör på det här sättet det här besvärliga året.

Som jag tidigare nämnt, kommer ingen hembygdsstipendiat att utses för 2021, eftersom vi inte kan genomföra röstningsförfarandet enligt stadgarna. Styrelsens förslag är därför att utse 2 stipendiater vid årsmötet 2022 istället.

Ni kommer inte att få någon verksamhetsplanering, eftersom det är omöjligt att förutse smittläge och restriktioner under hösten. Vår ambition är dock att ha en surströmmingsfest i september och ett förjulskaffe november/december som vanligt och kanske kan vi ordna en 75-årsjubileumsfest dessutom, enskilt eller hopslaget med något av de andra mötena. Än så länge kan vi inte ens boka någon lokal, så vi ber att få återkomma om detta.

Jag ser fram emot att få träffa er igen och tills dess hoppas jag att ni är försiktiga och håller er friska så gott ni kan!

Eva

Ny landshövding i Jämtlands län

Den 1 april tillträdde **Marita Ljung** som ny landshövding för Jämtlands län efter Jöran Hägglund.

Marita Ljung är född den 9 september 1962. Liksom Jöran Hägglund har hon varit centerpartistisk politiker och vid riksdagsvalet

2010 utsågs hon till statssekreterare hos näringsminister Annie Lööf. Efter valet 2014 och regeringsskiftet gick hon tillbaka till Swedbank, där hon tidigare varit

chef i olika positioner. För tre år sedan blev hon affärschef för Almi Företagspartner i Mälardalen i Västmanland.

Till Sveriges radio säger hon:

"Jag fick frågan från Regeringen om jag ville ta mig an det här uppdraget och det tyckte jag var jättekul, jag blev jätteglad för frågan".

"Jämtland för mig har jättemycket positiva vibbar, eran jättefina storslagna natur, kultur och de myller av företag i hela landet som ni är kända för".

Förordnandet för Marita Ljung gäller till 2027.

Jan Enger

Det är vi som styr och ställer i Gillet:

Ordförande Eva Hjelm (073 690 86 84), evahjelm@bahnhof.se **Vice ordförande** och **Sekreterare** Stefan Halvarsson (018-46 80 65), stefanhalvarsson4@gmail.com **Skattmästare** Bengt Hjelm (072 250 54 70), bengthjelm@bahnhof.se

Bibliotekarie Stellan Karlsson (076 30 93 936), stellan.karlsson43@gmail.com **Redaktör och hemsidaansvarig** Jan Enger (070 113 48 32), jan@enger.se, **Gillevärd** Anna Lundin (070 254 00 61), ann.k.lundin@gmail.com

Hemsida: www.jhgille.se **e-post:** info@jhgille.se **Plusgiro:** 39 30 09-6

Joelmässorna i Hammerdal

Joelmässan i Hammerdal är årsbarn med JH Gille i Uppsala och har alltså funnits sedan 1946. Artikeln här baseras främst på **Tage Levins** artikel **Joelmässans historia** som återfinns på www.joelmassan.se/

Joelmässan i Hammerdal var på sin tid Jämtlands största sommarfest. Den första mässan gick av stapeln 1946 och varje år fram till 1993 kunde upp till 15 000 personer besöka festplatserna Svartviken och Kusdalen under ett veckoslut i juli. Joel lockade med karnevalståg, modern och gammal dans, tivolin, akrobater, fotboll, friidrott, motortävlingar, Miss Jämtland, byatävlingar, Sveriges bästa sång- och musikartister och allehanda upptåg. Tältplatserna blev alternativa samhällen med ett fritt och spännande liv. Hundratals frivilliga från hela socknen engagerades i förberedelser och genomförande.

Zarah Leander i Kusdalen 1950

Privata bilar fanns knappast, det blev fem tåg per dag från Östersund och Strömsund, köer för rälsbussen från Sikås, extrabussar och cykelkaravaner för de närboende. Fullt på hotell, pensionat och i skolornas sovsalar, upp till 1 000 tält från Ede till kyrkan. Serveringar med korv, stutar, kams, tjesfil och kokkaffe längs gator, stigar och ute på Svartviksudden. Det kokade i Hela Hammerdal. Lägg därtill högtalarljudet från artisterna, jublet från friidrottstävlingar och fotbollsmatcher, vrålet från motortävlingarna och tjoandet från alla glada besökare.

Varför heter den Joelmässan?

Namnet Joel kommer från namnsdagen den 13 juli i slankveckan mellan vårbruk och höskörd, förklarade Ivan Andersson i det första programbladet på hela 36 sidor, "Organ för Joelmässan i Hammerdal 1946", pris 1 kr (idag motsvarande 20 kr). Vid Joel hade av tradition Hammerdals befolkning passat på att roa sig. Nu skulle det i ännu större skala bli "Fest, glädje, omväxling, trivsel och glada ansikten". Joelfiguren skapades av ÖP:s annonstecknare Gunnar Westman år 1946. Ivan Andersson, Joel under decennier i egen hög person, blev symbolen för den handlingskraftige, illmarige, talföre Hammerdalingen. I spetsen för karnevalståget, presentatör på scenerna, kramande Miss Jämtland-kandidaterna. Överallt, glad och positiv. I sin enkla blågula bygdedress med korviga röda långstrumpor, sydd av skräddaren Linus Persson i Mo. I sin flintskalleperuk med den stripiga blonda frälsarkransen runt skulten, mera som en mössa, en keps vänd bakfram. Varje år spekulerades det om hur den glade Joel skulle komma

farande det här året? Ridande, på rullskidor, på moped, i rymdraket? Men för det mesta omsvärmad i en vagn med långbenta Miss Jämtlandkandidater. Joel, han själv, var en viktig del av totalupplevelsen.

Joeltåget

Karnevalstågen var från början bygderomantiska festtåg med bygdedräkter, hästar, kor, getter, bupigor och getarpojkar. De övergick snabbt till karnevalståg med hawaii flickor, tyrolare och italienska trubadurer. För att sedan bli en uppvisning i fantasifulla skämt med lokala, nationella och internationella potentater och företeelser. Alltid med en ivrigt tutande svensk eller norsk blåsorkester i täten.

Några artister

Sveriges främsta artistuppbåd uppträdde under 40 år på Joelmässan. Några exempel: Zarah Leander, Git Gay, Inger Juel, Deep River Boys, George Adelly, Gus Dahlström och Bertil Englund. Sedan Anders Fugelstad, Merit Hemmingsson and her Girl Stars, Charlie Norman show med Lasse Lönndahl, Lill-Babs (återkommande), Ann-Louise Hansson med Lasse Berghagen, Bosse Parnevik, Hep Stars, Jerry Williams, Svenne & Lotta, Jeja Sundström, Jämt-bälgen och Sollefteå dragspelsklubb. Hardda Ku Harrda Geit, Kingen, Sven-Ingvars.

Joelmässan från 2011

Efter ett avbrott på arton år återuppstod Joelmässan 2011 i ett mindre format. Dock återigen med Joeltåget, paraden genom Hammerdal. Därtill löpartävlingar i olika distanser och snöskoter-tävling på vatten!

Och som tidigare förekommer artistuppbåd, men nu också flyguppvisningar med Extreme Attitude Aerobatics, bingo och boule. Alltid något för var och en.

År 2020 kunde inte någon Joelmässa genomföras, pandemin förhindrade detta. Men 20 till 22 augusti i år planeras för en ny mässa. Vi får hoppas att läget då är sådant att alla nedlagda aktiviteter kan återupptas, och det gäller ju även vår egen verksamhet i Gillet.

Jan Enger

Jubiléumssommaren 1936 i Östersund

*Om en jubiléumssommar i Östersund för 85 år sedan handlar denna berättelse av **Sven-Gustaf Edqvist**, född 1925 i Fritzheim på Frösön och återbördad från uppväxtstaden Hudiksvall till Östersund under några år på 60-talet som lektor i svenska på det som idag heter Wargentinskolan. Tillika var han klassföreståndare för bland annat Gillets nuvarande bibliotekarie och kassör. Berättelsen publicerades i Heimdal 1962.*

Efter flera timmar på tåget kom han fram, och morfar var nere och mötte. Morfar pratade och skrattade, och det lät som när en häst gnäggjar. Hand i hand gick de hem till Storgatan, till ett stort grågrönt hyreshus med ingång från gården. Dörrarna och trapphusen var så lika, att det var lätt att gå in i fel kök. Tant, som var morfars hushållerska, skämde bort pojken med ägg och jordgubbar och grädde. Det var bara att gå in i mjölkbutiken mitt emot och köpa.

Järnvägsverkstäderna

Ibland gick han och hämtade morfar i järnvägsverkstäderna. Där var det ett väldigt slammer och en massa svarta karlar, som kröp omkring på lokomotiv och lagade dem. För det mesta väntade han utanför, vid sidan av bron över spåren, och så kom morfar med sin svarta kavaj, sin blå skjorta och unicaboxen i handen. De vita tänderna och den fullkomligt kala hjässan lyste i solskenet.

Den sommaren var det mycket som hände i världen, och pojken följde med så gott han kunde. I Spanien var det inbördeskrig mellan ”regeringen” och ”rebellerna”, men han visste inte riktigt vilka det var som vann, eftersom båda parter tillskrev sig segrarna. I Abessinien var det också krig, och det verkade som om italienarna gick framåt. Det var kanske inte så konstigt, för de var utrustade som soldater. Abessinierna såg ut som indianer, gick barfota och hade bara ett gevär på axeln.

Det mest spännande var dock Olympiaden i Berlin. Mitt i sommarens hetta satt han inne vid radion med den lövsågade högtalarrundeln mitt på och hörde på referaten. Han beundrade sprintern Jesse Owens, som var så överlägsen, led för att Harald Anderssons handskada förstörde den säkra svenska guldmedaljen i diskus och gladdes åt de svenska brottarnas framgångar. Mellanviktaren Ivar Johansson med den mörka vakna blicken och de utstående öronen var hans idol. Utsändningarna började med fanfarer och klockklang, som kom honom att rysa av en salighet.

Hofvallen

Fastän det var sommar, fanns det mycket barn på gården, som man kunde leka med, och fö bodde det flera i 55:an. Mellan olympiareferaten gick Rune och han till till Göviken och badade, men det gjorde han inte för nöjes skull utan mest för att han inte ville visa sig feg. Han tyckte det var kallare i vattnet än hemma, och dessutom kunde han inte simma trots tre genomgångna simkurser. Så fort han kom åt, föreslog han att man skulle sparka boll. Det kunde han, eftersom han var högerback i Västistans IF. Egentligen skulle han velat gått i kedjan, men där huserade de äldre pojkarna, och man fick ju vara glad, så länge man slapp stå i mål. Här i Östersund fanns det också pojklag, och det med tröjor och benskydd till och med. Han gick ofta till Hofvallens sandplan för att se på Ulvarna, Derby och Bävvarna från Lugnvik. De bruna Bävvarna blev hans favoritlag. De var yngre och mindre än sina motståndare och förlorade för det mesta, men de stred med glöd och entusiasm i sitt hopplösa underläge. Längre stod Bävvarna för honom som det finaste exemplet på sportsmannaanda, som han mött. De andra pojkarna var äldre än han, och därför fick han nöja sig med att gå ned till Tullparken med kamraterna i 57:an för att sparka boll. Där var det visserligen förbjudet, men å andra sidan låg gräsplätten bara ett kvarter från Storgatan. Dessutom fanns det redan en fast målstolpe, flaggstången. Skolmössan blev den andra, men han var noga med att vända kransen bakåt, så att den inte iskulle skadas. Glansen kring mössan hade för övrigt mattats en aning, när han upptäckte att läroverkspojken Östersund hade en precis likadan skolmössa. Matcherna i Tullparken fördes intensivt: svetten lackade, sår slogs upp på de bara knäna och sulor sparkades loss. Det slutade ofta med att en polis visade sig i mynningen av Köpmangatan – det var av någon anledning förbjudet att nöta den tovigra gräsmattan. Då var det bara att fortsätta inne på 57:ans gård, fastän det var trångt och många fönster. Om det kom flickor, särskilt Ulla från 55:an, fick man göra sig till och leka ”sparka burk”. Skramlet från burken, de springande stegen och ropen från de lekande ekade mellan stenväggarna hela den ljumma sommarkvällen, ända tills Tant öppnade köksfönstret: ”Läggdags!”

Kronprinsen

Kronprins Gustaf Adolf talar från hederstribunen på Stortorget

Den sommaren fyllde Östersund 150 år, och en stor utställning var anordnad vid läroverket och rådhuset. Området sträckte sig en bra bit utefter Rådhusgatan. En solig eftermiddag hade man rest ett tak på fyra pelare på Stortorget, mitt i Samuel Permangsgatan. Torget var packat med folk och i fönstren hängde åskådare i klasar. Nerifrån residenset kom en mängd fint och svartklätt folk. Främst gick Kronprinsen och ett halvt steg efter Kronprinsessan i lågklackade skor. Skuggorna föll långa uppåt torget. Han var lång och tittade sig välvilligt omkring, hon var liten och ful och såg ut som om hon tänkte på något. Bredvid henne gick Landshövdingen, rosig och rödkindad som en bagare, och ytterligare ett halvt steg efter den skarpnäste Borgmästaren. De fina människorna satte sig under taket och flera av dem höll långa tal om Staden och Länet och Bygden och Folket. Pojken, som trängt sig fram till ett rep, hade tråkigt men livades upp av fem flygmaskiner från F4, som flög över torget i olika mönster, och av regementsmusiken, som spelade starkt och vackert alltemellanåt.

På utställningsområdet kunde han tillbringa hela dagarna om han ville. En av hans farbröder, som kom till stan, var flott och spenderade fyra kronor på ett säsongkort åt honom, en gul liten pärm med polyfoto i och "får ej överlätas". Det var mycket av det som visades, som han inte förstod sig på. I en sal i läroverket kunde man i alla fall genom förstora modeller, som kunde tas isär, få veta hur ögon, öron och andra kroppsdelar såg ut inuti, och på botten av en glaslåda kröp en svartgrön salamander omkring. Längre kunde han också stå och betrakta en stinkande sumpbäver som var inburad i en trång trälåda utanför Sapientia Duce.

Konsertstaden

Till SJ:s hall gick han varje dag för att se, när modelltågen sattes igång. I en monter visades järnvägsvagnar i miniatyr. Det bästa var en restaurantvagn i skala 1:10, där borden var dukade

Den 18 juli 1936 kl 08.00 skjuter 4 kanoner från Kungl Norrlands Artilleriregemente salut på Stortorget för 150-årsdagen Östersund

med pincett och där man t o m kunde finna riktiga små tändstickor. Roligast var det att om kvällarna hänga framför konsertstraden i hörnet av Biblioteks- och Rådhusgatorna. Där spelade Lili Gyenes' zigenarflickor och varje kväll stod han med armbågarna på rampen, lyssnade på den vilda musiken, såg på de svarta flickorna i brokiga klänningar och mest på ledarinnan. Hon stod framför de övriga med en fiol under hakan och slängde med huvudet, när hon spelade, samtidigt som hon stampade med de stövelklädda benen i plankgolvet.

På Gustaf III:s torg var ett nöjesfält uppslaget, inhägnat med ett plank liksom den övriga delen av utställningen. Mellan de båda områdena ledde en bågformad träbro över Hamngatan. Han sköt med luftgevär, åkte i Virveln och passade uppträdandena på friluftsscenen. Det finaste tyckte han var de viga engelska flickorna Marguerite och Violet, som var jämnåriga med honom och som utförde sina tablåer, hjulningar och flick-flacks iklädda förföriska skära och ljusblå volangprydda kjolbyxor. När de uppträdde var han noga med att ha skolmössan på. Det kunde ju hända, att de hann kasta en blick ut bland publiken – och han stod rätt välplacerad. När utställningen slutade i början av augusti, tyckte han att sommaren var slut. Och han reste hem för att vänta på att skolan skulle börja.

Sven-Gustaf Edqvist, Stellan Karlsson och Bengt Hjelm. Hemresa från Makedonien i april 2010